

Opetus- ja kulttuuriministeriö – kirjaamo.okm@gov.fi
lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntö [VN/16052/2021](#)

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausuntona Netflix, Inc. toteaa seuraavaa:

Kiitämme opetus- ja kulttuuriministeriötä siitä, että se on toteuttanut tämän julkisen kuulemisen ja pyrkii parhaillaan arvioimaan AVMS-direktiivin 13 artiklan 2 kohdan mukaisten toimeenpanovaihtoehtojen mahdollisia vaikutuksia Suomessa. Lausuntomme keskittyy kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportissa esitettyihin näkökohtiin, jotka koskevat Suomen audiovisuaalista alaa.

Lukukohtaiset kommentit

Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme. **Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Audiovisuaalinen ala talouskasvun ja kulttuurisen yhteenkuuluvuuden veturina:

Yhdymme raportissa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan Suomen AV-alan laajempi huomioiminen ja tukeminen on järkevä investointi, johtuen sekä taloudellisista että kulttuurillisista syistä.

Talouden osalta AV-alan investoinnit toimivat voimakertoimina, ja kaksi kolmasosaa jokaisesta elokuva- tai tv-tuotantoon käytetystä eurosta hyödyttää ravintola-, rakennus- ja kuljetusalan kaltaisia aloja – mikä luo tehokkaan taloudellisen "aaltoiluvaiikutuksen" tuotantoalojen ulkopuolella ([Global Screen Production: The Impact of Film and TV Production on Economic Recovery from COVID-19](#), Olsberg SPI 2020, s. 7-8, 25). ¹ Tämä korostaa alan taloudellista merkitystä laajemmalle kansantaloudelle, elokuva- ja televisiotuotantosektorin ulkopuolella. Ala on myös erittäin merkittävä työn luoja, joka synnytti 14 miljoonaa kokoaikaista (FTE) työpaikkaa maailmanlaajuisesti vuonna 2019 (Global Screen Production, s. 1, 15-16).

Lisäksi audiovisuaalisten tuotantojen viennillä voi olla syvä myönteinen vaikutus sen maan kulttuurilliselle yhteenkuuluvuudelle, jossa elokuva tai sarja on tuotettu. Netflix auttaa pääsemään käsiksi kansainväliseen sisältöön, jonka äärelle monet katsojat eivät muuten löytäisi ([Cultural Affinity and Screen Tourism: The Case of Internet Entertainment Services](#), YK:n Maailman matkailujärjestö ja Netflix, 2021, s. 30). ² Netflixin käyttäjät, jotka katsovat kansainvälistä sisältöä Netflixistä, sanovat huomattavasti todennäköisemmin haluavansa oppia lisää sen maan kulttuureista, jossa sisältö on tuotettu, ja sanovat huomattavasti todennäköisemmin, että maa on heidän ensimmäinen haluttu matkakohteensa (Cultural Affinity and Screen Tourism, s. 24). Tässä suhteessa yhdymme raportin näkemykseen, jonka mukaan on hyödyllistä kertoa AV-teollisuuden toimintatavoista poliittisille päättäjille ja selittää edellä mainitut seikat, jotka osoittavat AV-teollisuuden yhteydet paikallisiin ja kansallisiin talouksiin ja kulttuurisektoreihin.

¹ Netflix tuki tätä raporttia.

² Netflix tuki tätä raporttia.

Tuotannon kannustinjärjestelmät:

Kun otetaan huomioon AV-sisällön tuotannon ja kulutuksen merkittävät kulttuuriset ja taloudelliset vaikutukset sekä AV-investointien valtava kasvu viime vuosina, ei ole yllättävää, että poliittiset päättäjät ovat hyväksyneet ohjelmia, joilla pyritään kannustamaan investointeja alalle, kotimaisesti ja kansainvälisesti, noin 100 alueella ([Global Incentives Index 2022](#), Olsberg SPI). Suomi onkin kannustinjärjestelmällään tämän trendin keskiössä ja ansaitsee kehuja siitä, miten se on tähän mennessä lähestynyt kannustinjärjestelmää.

Tässä suhteessa Suomen lähestymistapa maan AV-sektorin kasvun ja kehityksen edistämiseen on linjassa kansainvälisten parhaiden käytäntöjen kanssa. Monilla alueilla, joilla on dynaamisimmat audiovisuaaliset alat ympäri maailmaa, on usein vahvat kannustinjärjestelmät, ja lisäksi ne eivät ole panneet täytäntöön investointiveloitteita investointien pakottamiseksi (ja millään Euroopan ulkopuolisella alueella ei ole otettu käyttöön investointiveloitteita). Alueet, joilla poliittiset päättäjät ovat omaksuneet kannustinkeskeisen lähestymistavan alaan, ovat todellakin houkuttelevampia kohteita AV-alan investoinneille. Rajoittavat säännökset, joiden tarkoituksena on pakottaa enemmän investointeja – tyypillisesti tiettyjen kriteerien mukaan – eivät ole tehokkaampia kuin politiikat, jotka on suunniteltu kannustamaan investointeja ([Market Forces are Creating a Balanced European AV Ecosystem – And it is Booming](#), Oliver & Ohlbaum Associates Limited, 2022, s. 23).³

Investoinnit paikalliskieliseen sisältöön yhteistyössä paikallisten sisältötekijöiden ja tuottajien kanssa:

Olemme huolissamme raportissa esitetyistä virheellisistä oletuksista: siitä, että globaalisti saatavilla olevat jakelukanavat eivät ottaisi riittävästi huomioon kulttuurialan kansallisia intressejä; ja siitä, että maailmanlaajuisesti saatavilla olevat palveluntarjoajat eivät maksaisi tekijöille oikeudenmukaisia korvauksia.

Mitä tulee ensin mainittuun oletukseen ja viitaten esimerkiksi Netflixiin, katsojamme ympäri maailmaa – myös Suomessa – valitsevat Netflixin, koska valikoimassamme on monipuolisesti paikallisesti aitoja elokuvia ja sarjoja Euroopasta ja ympäri maailmaa. Investointimme paikalliskieliseen sisältöön eri puolilla maailmaa ovat kasvaneet tasaisesti ja ovat merkittäviä ([Investments in original European content: A 2011-2021 analysis](#), Euroopan audiovisuaalinen observatorio, 2022, dia 8).⁴ Vain yhteistyö on mahdollistanut investointimme eurooppalaiseen tarinankerrontaan; olemme tehneet yhteistyötä tähän mennessä satojen eurooppalaisten tuottajien kanssa – ja paljon lisää on tulossa.

Jälkimmäiseen oletukseen viitaten, Netflix maksaa oikeudenmukaisen korvauksen tekijöille, joiden kanssa teemme yhteistyötä. Raportissa todetaan, ja olemme samaa mieltä siitä, että audiovisuaalisen sisällön kysyntä on erittäin suurta. Tämä kehittää kilpailukykyisiä markkinoita, joilla kilpailemme nyt tarinoista ja lahjakkuuksista. Siksi on täysin etujemme mukaista tarjota oikeudenmukaisia ja kilpailukykyisiä palkkioita, jotta voimme houkuttaa luovia tekijöitä kumppaneiksemme. Korvauskysymyksen lisäksi on syytä korostaa myös joustavaa lähestymistapaamme tekijöiden kanssa tehtäviin sopimuksiin. Ymmärrämme, että ei ole olemassa yhtä kaikille sopivaa sopimusrakennetta; jokainen projekti on ainutlaatuinen ja ansaitsee siksi tulla lähestytyksi räätälöidyillä ehdoilla, jotka toimivat jokaiselle osapuolelle. Korvausten lisäksi nämä Netflixin – tai muiden sisällön hankkijoiden ja toimijoiden – toiminnan näkökohdat ovat erittäin tärkeitä hyvin toimivan ja oikeudenmukaisen AV-sektorin kannalta.

³ Netflix tuki tätä raporttia.

⁴ "Netflixin osuus on yli puolet maailmanlaajuisen striimaajien investoinneista eurooppalaiseen alkuperäiseen sisältöön, vuonna 2019 osuus oli 92 %, kun muut striimaajat, erityisesti Amazon Prime, lisäsivät investointejaan."

Olemme olleet Suomessa 10 vuoden ajan ja lisensoineet kymmeniä suomalaisia elokuvia ja sarjoja näiden vuosien aikana. Näkyvimpiä esimerkkejä ovat hitit, kuten *Sorjonen*, *Sorjonen: Muraalimurhat* ja *Karppi*. Nämä ovat menestyneet hyvin Netflixissä, eikä ainoastaan Suomessa. Esimerkiksi *Sorjonen: Muraalimurhat* oli muiden kuin englanninkielisten elokuvien maailmanlaajuisella top 10 -listallamme kolmena peräkkäisenä viikkona joulukuussa 2021 sen lisäksi, että se sijoittui Suomen kymmenen kärkeen. Aiemmin tänä vuonna meillä oli ilo [julkistaa](#) *Dance Brothers* -yhteistuotanto Ylen kanssa. Kyseessä on ensimmäinen suomalainen sarja, joka saa ensi-iltansa maailmanlaajuisesti Netflixissä. Netflixin kautta maailmanlaajuisella yleisöllä on nyt helpompi pääsy katsomaan enemmän korkealaatuista suomalaista sisältöä kuin koskaan ennen. Samaan aikaan Netflixin käyttäjillä Suomessa on mahdollisuus katsoa laadukkaita kansainvälisiä elokuvia, sarjoja ja dokumentteja suomalaisilla tekstityksillä ja ääniraidoilla.

Raportin toimenpide-esityksistä:

Lopuksi jaamme muutamia havaintoja liittyen raportissa esitettyihin toimenpide-ehdotuksiin 1) DSM-direktiivin täytäntöönpanon osalta, ja 2) investointivelvoitteiden tai muiden pakollisten rahoitusosuuksien mahdollisen täytäntöönpanon osalta.

Mitä tulee kohtaan 1, kannatamme DSM-direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Kohdan 2 osalta kiitämme ensinnäkin Suomen hallitusta siitä, että se selvittää AVMS-direktiivin mukaisten taloudellisten velvoitteiden toteuttamiseksi harkittujen eri vaihtoehtojen vaikutuksia. Koska taloudellisia velvoitteita koskeva osuus on valinnainen, on tärkeää arvioida vallitsevan tilanteen säilyttämisen mahdollisuutta investointivelvoitteiden ja maksujen kaltaisten vaihtoehtojen ohella. Raportissa esitetty ehdotus investointivelvoitteista on kuitenkin todella huolestuttava, erityisesti, kun otetaan huomioon edellä kuvattu Suomen nykyinen lähestymistapa AV-alaan, jossa etusijalle asetetaan investointien kannustaminen sen sijaan, että pyrittäisiin vaatimaan tai pakottamaan niitä.

Kaikilla AV-ekosysteemin toimijoilla on oma roolinsa paikallisen elokuva- ja televisiotuotannon tukemisessa, ja siihen on useita tapoja. Orgaaniset investoinnit kilpailuille markkinoille ovat paras mekanismi korkealaatuisten sisällön tuottamiseksi. Paikallisella sisällöllä on suuri kysyntä paikallisten yleisöjen keskuudessa, mikä luo luonnollisen kaupallisen kannustimen.

Katsomme, että jos Suomi päättää muuttaa suuntaansa ja alkaa vaatia investointeja – tai mikä vielä huolestuttavampaa, maksua, joka edellyttää investointeja rahastoon – sillä on todennäköisesti tahattomia seurauksia. Kun otetaan huomioon esimerkiksi investointivelvoitesäännöksiin tyypillisesti sovellettavat rajoittavat kriteerit, tuottajia ja toimeksiantajia voidaan kannustaa siirtämään suurempia elokuva- tai sarjahankkeita (esimerkiksi monikielisiä tai monialueisia) toiselle alueelle, missä investointiehdot ovat joustavampia ja houkuttelevampia. Tämä voisi merkitä investointien vähenemistä kyseisessä tapauksessa, ja sillä voisi myös olla haitallisia vaikutuksia alueella tuotetun sisällön monimuotoisuuteen. Lisäksi politiikan muutos, jolla pyritään keinotekoisesti lisäämään investointeja alueella, saattaa johtaa hintojen nousuun ([Economic study of the measures envisaged to transpose the European Directive on Audiovisual Media Services in France](#), Analysis Group, 2020).⁵ Maksun osalta on syytä huomata, että [Alankomaiden kulttuuriministeriön](#) vuonna 2019 tekemässä tutkimuksessa todettiin, että operaattoreiden liikevaihtoon kohdistuvalla maksulla on erittäin vääristävä vaikutus markkinoihin ja se saa myös hinnat nousemaan.

Tästä ja muista edellä mainituista syistä johtuen ja tilanteessa, jossa markkinan kerrotaan olevan jo täydessä kapasiteetissa tai lähellä sitä, näkemyksemme on, että markkinoihin puuttuminen ja taloudellisten velvoitteiden määrääminen ei olisi suomalaisen AV-alan tai suomalaisten kuluttajien edun mukaista. Jos päättäjät hyväksyvät taloudelliset velvoitteet, on erittäin tärkeää, että ne ovat luonteeltaan oikeasuhteisia ja syrjimättömiä AVMS-direktiivin 13 artiklan 2 kohdan vaatimusten

⁵ Netflix tuki tätä raporttia.

mukaisesti. Lisäksi on määriteltävä selkeästi uudistuksen tavoite ja se, onko AV-markkinoilla puutteita ja tarvitaanko markkinainterventiota niiden korjaamiseksi. Lisäksi valittujen konkreettisten toimenpiteiden on oltava tarkoituksenmukaisia tavoitteen saavuttamiseksi, ja tarjolla olevia muita, vähemmän haittaavia vaihtoehtoja, ei saa ohittaa. On myös tärkeää, että kriteerit ovat joustavia, jotta mahdollistetaan jatkuva innovointi alalla, ja varmistetaan siitä, että vältetään tahattomat vaikutukset markkinoihin ja niiden toimijoihin.

Kun otetaan huomioon Suomen tähänastisen tuotantokannustimen menestys ja tuotantokannustimien yleisyys ja menestys eri puolilla maailmaa, on pitkällä tähtäimellä selvästi alan ja kuluttajien edun mukaista, että Suomen sääntelykehysten joustavuuden lisäämistä jatketaan ja investointeihin kannustetaan, sen sijaan, että mentäisiin joustamattomampaan suuntaan.